

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

Члан 1.

У Закону о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17, 91/19 и 153/20), у члану 4. став 1. тачка 17) тачка на крају замењује се тачком и запетом.

Додаје се тачка 18), која гласи:

„18) Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности.”

Члан 2.

У члану 110. став 1. речи: „члана 4. став 1. тачка 9) овог закона, у складу са законом којим се уређује делатност ревизора и члана 4. став 1. тачка 17) овог закона који пружа услуге повезане с дигиталним токенима, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина” замењују се речима: „члана 4. став 1. тачка 9) овог закона, у складу са законом којим се уређује делатност ревизора, члана 4. став 1. тачка 17) овог закона који пружа услуге повезане с дигиталним токенима, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина и члана 4. став 1. тачка 18) овог закона, у складу са законом којим се уређује тржиште капитала”.

Члан 3.

Прописи донети на основу Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/17, 91/19 и 153/20) ускладиће се са одредбама овог закона у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се по истеку три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 17. Устава Републике Србије којом је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује друге односе од интереса за Републику Србију, у складу с Уставом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Законом о спречавању прања новца и финансирања тероризма („Службени гласник РС”, бр. 113/2017, 91/2019 и 153/20 – у даљем тексту: Закон) се уређују радње и мере које се предузимају ради спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма. Обвезници тог закона су финансијске и нефинансијске институције, које морају да испуне све обавезе које се тичу спречавања прања новца и финансирања тероризма, укључујући идентификацију странке на прописан начин.

Разлог за доношење Предлога закона о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма је увођење новог обвезника Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, како би се систем за спречавање прања новца и финансирања тероризма даље унапредио и обезбедио ефикасан надзор над применом тог закона од стране Комисије за хартије од вредности.

Такође, укључивање Централног регистра, депо и клиринг хартија од вредности у круг обвезника овог закона додатно ће се спречити уношење у финансијски систем имовине за коју се сумња да је стечена кривичним делом, а која је намењена прању новца и финансирању тероризма, односно унапредити откривање такве имовине уколико је већ у систему. Тиме се стварају и предуслови за успостављање пословне сарадње између Централног регистра, депо и клиринг хартија од вредности и међународних финансијских институција, као што је Еуроклир (*encl Euroclear*) и сл.

Укључивање Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности у круг обвезника у овом тренутку је тај што је у јануару 2022. године, од стране министра финансија, директорке Централног регистра хартија од вредности и директора глобалног тржишта капитала и оперативних послова Euroclear-а потписан документ којим се дефинишу услови сарадње у циљу укључивања државних хартија од вредности Републике Србије у систем Euroclear. У потписаном документу дефинишу се услови и задаци које је неопходно испунити у циљу обезбеђивања повезивања са тим системом, као и циљеви и временски оквир за повезивање са системом „Euroclear Bank”, која је истакнути провајдер посттрговинских трансакција, који олакшава салдирање трансакција домаћих и међународних хартија од вредности и чува безбедност предузетих инвестиција, повезује више од 2.000 тржишних учесника широм света и омогућава безбедно и ефикасно спровођење трансакција хартијама од вредности. Такође, помаже у процесима управљања ризиком и изложеношћу која произилази из предузетих трансакција, између осталих и ризика од прања новца и финансирања тероризма.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. се под појам обвезника у смислу Закона додаје Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности.

Чланом 2. је предвиђено да надзор над применом Закона од стране Централног регистра, депо и клиринг хартија од вредности врши Комисија за хартије од вредности у складу са законом којим се уређује тржиште капитала.

Чланом 3. утврђен је рок за усклађивање прописа донетих на основу Закона са одредбама овог закона.

Чланом 4. уређују се ступање на снагу и почетак примене овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Финансијски ефекти спровођења закона

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

На кога ће и како највероватније утицати решења у закону

Решења утврђена у овом закону највише ће утицати на Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, који до сада није имао обавезу примењивања Закона што се тиче надзорног органа, Комисија за хартије од вредности имаће у оквиру надзора додатне обавезе, али с обзиром на знање и искуство у овој области, овај надзорни орган ће се врло брзо прилагодити новим решењима.

Пре свега, Комисија за хартије од вредности ће морати да усклади смернице за примену одредаба Закона од стране обвезника под њиховим надзором са новим решењима.

Приликом вршења надзора, Комисија за хартије од вредности биће дужна да има јасну слику о ризицима од прања новца и финансирања тероризма у Републици Србији, да има директан и индиректан приступ свим релевантним информацијама о специфичним домаћим и међународним ризицима везаним за странке и услуге Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности, да прилагођава динамику надзора и мере предузете у надзору са ризиком од прања новца и финансирања тероризма код овог обвезника, као и са процењеним ризиком у Републици Србији.

Такође, Комисија за хартије од вредности биће дужна да о предузетим мерама у извршеном надзору, о утврђеним неправилностима и незаконитостима, као и о другим значајним чињеницама у вези са надзором одмах, у писменој форми, обавести Управу за спречавање прања новца, као и да достави примерак донетог акта.

Трошкови које ће примена закона створити грађанима и привреди

Трошкове ће имати пре свега Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности, који до сада није био у систему за спречавање прања новца и финансирања тероризма, те ће бити неопходно организационо, кадровско и техничко усклађивање са овим законом, као и доношење одговарајућих унутрашњих аката.

Као обвезник Закона, Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности биће у обавези да предузме одређене радње и мере за спречавање и откривање прања новца и финансирања тероризма које обухватају:

- 1) познавање странке и праћење њеног пословања;

2) достављање информација, података и документације Управи за спречавање прања новца увек када у вези са трансакцијом или странком постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма;

3) одређивање лица задуженог за извршавање обавеза из овог закона и његовог заменика, најкасније у року од 15 дана од дана именовања;

4) редовно стручно образовање, оспособљавање и усавршавање запослених, које се односи на упознавање са одредбама Закона и прописа донетих на основу њега и интерних аката, са стручном литературом о спречавању и откривању прања новца и финансирања тероризма, са листом индикатора за препознавање странака и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма;

5) обезбеђивање редовне унутрашње контроле извршавања обавеза Закона у складу са утврђеним ризиком од прања новца и финансирања тероризма, као и интерне ревизије, о чему сачињава годишњи извештај;

6) израду списка показатеља (индикатора) за препознавање лица и трансакција за које постоје основи сумње да се ради о прању новца или финансирању тероризма;

7) вођење евиденција, заштита података и чување података из тих евиденција;

8) спровођење мера из овог закона у пословним јединицама и подређеним друштвима правног лица у већинском власништву обвезника у земљи и у страним државама;

9) извршавање других радњи и мера на основу овог закона.

Грађани неће имати трошкове услед примене овог закона.

Да ли позитивне последице доношења закона оправдавају трошкове

Трошкови које послови спречавања и откривања прања новца и финансирања тероризма могу изазвати код обвезника свакако су незнатни у односу на штету коју обвезник може претрпети ако не поступа у складу са законом, а тиче се различитих мера и казни које се могу изрећи за кршење одредаба Закона и прописа донетих на основу Закона, укључујући и репутациони ризик.

Правна сигурност у овој области допринеће и привлачењу страних инвестиција јер страни инвеститори у највећој мери улажу своја средства у окружења која су стабилна и у којима се поштују прописи о спречавању прања новца.

Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција

Овај закон неће непосредно утицати на стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да се изјасне

Највећи део одредаба овог закона, тј. све одредбе које не представљају искључиво правноредакцијско усклађивање, биле су предмет консултација са свим заинтересованим странама, укључујући обвезника.

Мере које ће се током примене закона предузимати како би се постигло оно што се законом предвиђа

Овим законом предвиђено је усклађивање прописа донетих на основу Закона, како би се обезбедила пуна примена нових решења. С тим у вези, надзорни орган ће ускладити смернице за примену одредаба Закона од стране обвезника под њиховим надзором са новим решењима.

VI. ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ, ОДНОСНО ДОПУЊУЈУ

Појмови

Обвезници

Члан 4.

Обвезници, у смислу овог закона, јесу:

- 1) банке;
- 2) овлашћени мењачи и привредни субјекти који мењачке послове обављају на основу посебног закона којим се уређује њихова делатност;
- 3) друштва за управљање инвестиционим фондовима;
- 4) друштва за управљање добровољним пензијским фондовима;
- 5) даваоци финансијског лизинга;
- 6) друштва за осигурање која поседују дозволу за обављање животних осигурања и друштва за посредовање у осигурању када обављају послове посредовања у животним осигурањима; друштва за заступање у осигурању и заступници у осигурању, који имају дозволу за обављање послова осигурања живота, осим друштва за заступање и заступника у осигурању за чији рад одговара друштво за осигурање у складу са законом;
- 7) брокерско-дилерска друштва;
- 8) приређивачи посебних игара на срећу у играчницама и приређивачи игара на срећу преко средстава електронске комуникације;
- 9) друштво за ревизију и самостални ревизор;
- 10) институције електронског новца;
- 11) платне институције;
- 12) посредници у промету и закупу непокретности;
- 13) факторинг друштва;
- 14) предузетници и правна лица која се баве пружањем рачуноводствених услуга;
- 15) порески саветници;
- 16) јавни поштански оператор са седиштем у Републици Србији, основан у складу са законом којим се уређују поштанске услуге, који пружа платне услуге у складу са законом којим се уређује пружање платних услуга;
- 16а) лица која се баве поштанским саобраћајем;
- 17) пружаоци услуга повезаних с дигиталном имовином;
- 18) ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР, ДЕПО И КЛИРИНГ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ.

Обвезници су и адвокати када:

1) помажу у планирању или извршавању трансакција за странку у вези са:

- (1) куповином или продајом непокретности или привредног друштва,
- (2) управљањем имовином странке,
- (3) отварањем или располагањем рачуном код банке (банкарским рачуном, штедним улогом или рачуном за пословање са хартијама од вредности),
- (4) прикупљањем средстава неопходних за оснивање, обављање делатности и управљање привредним друштвима,
- (5) оснивањем, пословањем или управљањем привредног друштва или лица страног права;

2) у име и за рачун странке врше финансијску трансакцију или трансакцију у вези са непокретношћу.

Обвезници су и јавни бележници када сачињавају или потврђују (солемнизују) исправе у вези са пословима из става 2. овог члана.

Остали органи надлежни за вршење надзора

Члан 110.

Комисија за хартије од вредности врши надзор над применом овог закона од стране обвезника из члана 4. став 1. тачка 1) овог закона, када се ради о кастоди и пословима овлашћене банке, члана 4. став 1. тач. 3) и 7) овог закона, у складу са законом којим се уређује тржиште капитала, законом којим се уређује преузимање акционарских друштава и законом којим се регулише пословање инвестиционих фондова, ~~члана 4. став 1. тачка 9) овог закона, у складу са законом којим се уређује делатност ревизора и члана 4. став 1. тачка 17) овог закона који пружа услуге повезане с дигиталним токенима, у складу са законом којим се уређује дигитална имовина~~ ЧЛАНА 4. СТАВ 1. ТАЧКА 9) ОВОГ ЗАКОНА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ДЕЛАТНОСТ РЕВИЗОРА, ЧЛАНА 4. СТАВ 1. ТАЧКА 17) ОВОГ ЗАКОНА КОЈИ ПРУЖА УСЛУГЕ ПОВЕЗАНЕ С ДИГИТАЛНИМ ТОКЕНИМА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ДИГИТАЛНА ИМОВИНА И ЧЛАНА 4. СТАВ 1. ТАЧКЕ 18) ОВОГ ЗАКОНА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ТРЖИШТЕ КАПИТАЛА.

Орган надлежан за надзор у области пореског саветовања врши надзор над применом овог закона од стране обвезника из члана 4. став 1. тачка 15) овог закона, у складу са законом којим се уређује надлежност и организација тог органа.

Орган надлежан за надзор у области игара на срећу врши надзор над применом овог закона од стране обвезника из члана 4. став 1. тачка 8) овог закона, у складу са законом којим се уређује надлежност и организација тог органа.

Министарство надлежно за инспекцијски надзор у области трговине врши надзор над применом овог закона од стране обвезника из члана 4. став 1. тачка 12) овог закона, у складу са законом којим се уређује инспекцијски надзор.

Адвокатска комора Србије врши надзор над применом овог закона од стране адвоката.

Министарство надлежно за инспекцијски надзор у области трговине врши надзор над применом одредбе члана 46. овог закона.

Министарство надлежно за послове поштанског саобраћаја врши надзор над применом овог закона од стране обвезника из члана 4. став 1. тачка 16а) овог закона.

Јавнобележничка комора врши надзор над применом овог закона од стране јавних бележника.

САМОСТАЛНИ ЧЛАНОВИ ПРЕДЛОГА ЗАКОНА

ЧЛАН 3.

ПРОПИСИ ДОНЕТИ НА ОСНОВУ ЗАКОНА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БР. 113/17, 91/19 И 153/20) УСКЛАДИЋЕ СЕ СА ОДРЕДБАМА ОВОГ ЗАКОНА У РОКУ ОД ТРИ МЕСЕЦА ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 4.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”, А ПРИМЕЊУЈЕ СЕ ПО ИСТЕКУ ТРИ МЕСЕЦА ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач - Влада
Обрађивач - Министарство финансија

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма

Draft Law amending the Law on the Prevention of Money and the Financing of Terrorism

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,

Наслов VII – Правосуђе, слобода и безбедност, члан 84. Споразума:

1. Стране ће сарађивати како би се спречиле употребу својих финансијских система и одређених нефинансијских сектора за прање прихода од криминалних активности уопште, а нарочито од кривичних дела у вези са дрогама, као и у циљу финансирања тероризма.
2. Сарадња у овој области може укључити административну и техничку помоћ у циљу развоја спровођења прописа и ефикасног функционисања одговарајућих стандарда и механизма за борбу против прања новца и финансирања тероризма истоветних онима које су усвојили Заједница и међународни форуми у овој области, нарочито Финансијска акциона рада група (ФАРГ – ФАТФ).

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

Усклађивање ће се извршити у року од 4 године од дана потписивања Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

Предложеним решењима садржаним у Предлогу закона се испуњавају захтеви садржани у одредбама ССП.

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума

Нема.

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније

Није планиран

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима:

Уговор о функционисању Европске уније / Глава 5 – Простор слободе, безбедности и правде / Поглавље 4 - Судска сарадња у кривичним стварима / Члан 83. (ранији члан 31. УЕЗ): „1. Европски парламент и Савет могу, директивама донесеним у редовном законодавном поступку, утврдити минимална правила за дефинисање кривичних дела и санкција за нарочито тешке облике криминала са прекограничном димензијом који проистичу из природе или учинка тих кривичних дела или из посебне потребе за заједничком борбом против њих.

У ове облике криминала спадају: тероризам, трговина људима и сексуално искоришћавање жена и деце, илегални промет дроге, илегални промет оружја, прање новца, корупција, фалсификовање средстава плаћања, рачунарски криминал и организовани криминал.“

Потпуно усклађен.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима:

Директива (ЕУ) 2015/843 Европског парламента и Савета од 30. маја 2018. године о измени Директиве (ЕУ) 2015/849 о спречавању коришћења финансијског система у сврхе прања новца или финансирања тероризма, и о измени директива 2009/138/ЕК и 2013/36/ЕУ

Directive (eu) 2018/843 of the European parliament and of the council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU.

Потпуно усклађен.

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност, треба навести разлоге

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

У складу са чланом 72. Споразума о стабилизацији и придруживању.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Да, на енглески језик.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Приликом израде Предлог закона о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма нису били ангажовани страни експерти ни консултанти.